

ទ្វេសភាវសង្ខេប ណែនាំសាលាត្រីម

Case of Manoussakis and Others v. Greece, European Court for Human Rights (ECHR)
Application No. 18748/91, Judgement 26 September 1996

ពាក្យគន្លឹះ៖ សេរីភាពសាសនា, ការកម្រិតសិទ្ធិ, គោលការណ៍សមមាត្រ, Just Satisfaction

សំណួរ៖ តើច្បាប់ដាក់ទោសអ្នកប្រតិបត្តិសាសនា មុនទទួលបានការអនុញ្ញាត ជាការកម្រិតសិទ្ធិ និង បំពានមាត្រា ៩ ស្តីពីសេរីភាពសាសនា ?

១. អ្នកប្តឹងជាប្រជាពលរដ្ឋ Greece ប្រកាន់សាសនានិកាយ Jehovah។ គាត់បានជួលទីតាំងឯកជន មួយដើម្បីប្រតិបត្តិសាសនារបស់គាត់។ ក៏ប៉ុន្តែ គាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទប្រតិបត្តិសាសនាដោយគ្មាន ការអនុញ្ញាតជាមុន ដែលជាទង្វើផ្ទុយនឹងច្បាប់។ ចៅក្រមសាលាដំបូងបានលើកលែងចោទ ដោយអះអាងថា ប្រសិនបើគ្មានការផ្លាស់ប្តូរសាសនា (proselytism) ទេ សាសនាទាំងអស់អាចធ្វើសកម្មភាពដោយសេរី ដោយមិនចាំបាច់សុំការអនុញ្ញាតជាមុន។

២. រដ្ឋអាជ្ញាបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ហើយសាលាឧទ្ធរណ៍បានកាត់សេចក្តី ថាពួកគេបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងដាក់ទោសក្នុងពន្ធនាគារចំនួន៣ ខែ រួមទាំងបង់ប្រាក់ពិន័យផងដែរ។ តុលាការកំពូល បានតម្កល់សាល ដីកាសាលាឧទ្ធរណ៍ អះអាងថាទង្វើជនជាប់ចោទ ផ្ទុយនឹងមាត្រា ១១ និង ១៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ Greece (កថាទី១៦ និង ១៧)។

៣. អ្នកប្តឹងបានប្តឹងមកគណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សទ្វីបអឺរ៉ុប ថា Greece បានបំពានមាត្រាមួយ ចំនួនរាប់បញ្ចូលមាត្រា ៩ (សេរីភាពសាសនា)។ មាត្រា ៩ ចែង៖ ១. បុគ្គលគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាព ខាងគំនិត មនសិការ និងសាសនា ដែលនេះរាប់បញ្ចូលនូវសេរីភាពក្នុងការផ្លាស់ប្តូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រម ទាំងសេរីភាព ក្នុងការសំដែងសាសនា ឬជំនឿ តែម្នាក់ឯង ឬ ក្នុងសហគមន៍ជាមួយបុគ្គលផ្សេងទៀត ប្រតិបត្តិ ការបង្រៀន ការអនុវត្ត ជាសាធារណៈ ឬបុគ្គល។ ២. សេរីភាពក្នុងការសំដែងសាសនា ឬជំនឿ ត្រូវស្ថិតនៅ ក្រោមការកម្រិត ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ និងចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងប្រយោជន៍នៃសុវត្ថិភាព សាធារណៈ ដើម្បីការពារ សីលធម៌ សុខភាព ឬសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬ ដើម្បីការពារនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាព ជនដទៃតែប៉ុណ្ណោះ ។¹

៤. គណៈកម្មការ បានទទួលយកមកពិនិត្យនូវការចោទប្រកាន់ខ្លះ និងបដិសេធខ្លះ ហើយបានបញ្ជូន មកតុលាការសិទ្ធិមនុស្សទ្វីបអឺរ៉ុប ដើម្បីសម្រេចសេចក្តី។ តុលាការ ពិចារណាថា តើការកម្រិតសិទ្ធិនេះ ផ្អែកតាមមូលដ្ឋាន មានចែងក្នុងច្បាប់ដែរឬទេ?។ តុលាការបានពិនិត្យមូលដ្ឋានផ្សេងៗទៀត ដែលជាចម្បង ថាតើការកម្រិតសិទ្ធិសាសនា (ការតម្រូវឱ្យសុំការអនុញ្ញាតជាមុន) ចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យដែរឬ

¹ 1. Everyone has the rights to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance. 2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

ទេ? Greece បានអះអាងថា ប្រជាជនខ្លួនភាគច្រើន ប្រកាន់តាម Christian Orthodox។ ខ្លួនមានក្តីបារម្ភ ដែលសាសនាមួយចំនួន ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយខុសច្បាប់ ដែលរដ្ឋចាំបាច់ត្រូវអន្តរាគមន៍ ដើម្បីសណ្តាប់ធ្នាប់ សាធារណៈ។ តុលាការសិទ្ធិមនុស្ស បានយល់ស្របលើចំណុចនេះ (កថាខ័ណ្ឌទី៤០)។ ក៏ប៉ុន្តែ តុលាការ បានយល់ឃើញថា ការកម្រិតនេះ មិនចាំបាច់ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ដែលត្រូវការពហុនិយម នោះទេ (កថាទី៤៤) ។ ក្នុងរឿងនេះ ច្បាប់ប្រទេស Greece បានផ្តល់ឆន្ទានុសិទ្ធិជាច្រើនដល់អាជ្ញាធរ ដើម្បីចេញនូវ ការអនុញ្ញាត តែមិនបានកំណត់ពេលជាក់លាក់ក្នុងអំឡុងពេលណាមួយទេ។ រដ្ឋមន្ត្រីអប់រំ ដែលមានសមត្ថ កិច្ចក្នុងរឿងនេះ អាចពន្យាមិនឆ្លើយតប គ្មានពេលកំណត់ ព្រមទាំងគ្មានការពន្យល់អ្វីឡើយ។ តាមអង្គហេតុ វាហាក់ដូចជាជាក់កម្រិតខ្លាំងទៅលើសាសនាផ្សេងក្រៅពី សាសនា Orthodox។

៥. តុលាការ បានរកឃើញថាមានការបំពានមាត្រា ៩។ ក៏ប៉ុន្តែដោយសារគ្មានការខូចខាតធំដុំ តុលាការ បានចាត់ថាការរកឃើញថាមានការបំពានសិទ្ធិសាសនា ដោយប្រទេស Greece គឺជាសំណង គ្រប់គ្រាន់ហើយ (just satisfaction)។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី តាមបញ្ញត្តិនៃតុលាការ Greece ត្រូវចេញថ្លៃចំ ណាយលើនីតិវិធី ព្រមទាំងការប្រាក់រហូតដល់ ទឹកប្រាក់ចុងក្រោយត្រូវបានផ្តល់ទាំងស្រុង ដោយ Greece ជូនជនរងគ្រោះ (អ្នកប្តឹង)។

កំណត់សំគាល់៖ ក. តាមទ្រឹស្តីសិទ្ធិ ឬសេរីភាពគឺជាវិធាន រីឯការកម្រិតសិទ្ធិគឺជាករណីលើកលែង (right is a rule, restriction shall be exceptional) ហើយការបកប្រែខកម្រិតសិទ្ធិនេះ ត្រូវបកស្រាយឲ្យ ចង្អៀត (narrow construction)។ ក្នុងសំណុំរឿងនេះ តុលាការផ្តោតទៅលើពហុនិយម និងចេតនារបស់ អាជ្ញាធរ ក្នុងការមិនអនុញ្ញាតឲ្យសាសនាភាគតិចមានវត្តមាន។ ការកម្រិតសិទ្ធិមានពីរប្រភេទ៖ ទី១. សិទ្ធិខ្លះ តម្រូវឲ្យមានការកម្រិតសិទ្ធិភ្ជាប់មកជាមួយ (inherent restriction) ដូចមាត្រា ៩ ដកស្រង់ខាងលើ និង ការកម្រិតសិទ្ធិអនុញ្ញាត ក្នុងអំឡុងពេលមានគ្រោះអាសន្នសាធារណៈ (មាត្រា ៤ of International Covenant on Civil and Political Rights)។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី សិទ្ធិខ្លះ ជាសិទ្ធិដាច់ខាត (Absolute Right) ដែលមិនអនុញ្ញាតឲ្យមានការកម្រិតទេ។² ខ. ក្នុងរឿងនេះ ក៏មានការលើកឡើងអំពីគោលការណ៍ សមមាត្រផងដែរ។ គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានលើកឡើងក្នុង សេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងលោក អៀង សារី ករណី សិទ្ធិសួរសុខទុក្ខកិរិយារបស់គាត់ ដែលជាជនជាប់ចោទផងដែរ (សង្ខេបរួចហើយ)។ គ. ពាក្យ

² **Article of 4 of the International Covenant on Civil and Political Rights: 1.** In time of public emergency which threatens the life of the nation and the existence of which is officially proclaimed, the States Parties to the present Covenant may take measures derogating from their obligations under the present Covenant to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with their other obligations under international law and do not involve discrimination solely on the ground of race, colour, sex, language, religion or social origin. **2.** No derogation from articles 6, 7, 8 (paragraphs I and 2), 11, 15, 16 and 18 may be made under this provision. **3.** Any State Party to the present Covenant availing itself of the right of derogation shall immediately inform the other States Parties to the present Covenant, through the intermediary of the Secretary-General of the United Nations, of the provisions from which it has derogated and of the reasons by which it was actuated. A further communication shall be made, through the same intermediary, on the date on which it terminates such derogation.

“ការជួសជុលសំណង (reparation)” រួមមានដូចជា ការធ្វើឲ្យដូចភាពដើម (restitution) ការសងជាលុយ (compensation) ជាដើម។ ក្នុងសំណុំរឿងនេះ តុលាការអះអាងថា ការប្រកាសថា មានការបំពានសិទ្ធិ គឺជា ការគ្រប់គ្រាន់ហើយ (the present judgement in itself constitutes just satisfaction)។